

«БЕКІТЕМІН»

«Талдықорған гуманитарлық-
техникалық колледжі» МКҚК директоры

А.К. Джумадилов

2021ж.

**«Талдықорған гуманитарлық –техникалық колледжінің» МКҚК
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің комплаенс ережесі**

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Осы комплаенс –қызметі туралы ереже (бұдан әрі - *Ереже*) «Талдықорған гуманитарлық-техникалық колледжі» Мемлекеттік қазыналық коммуналдық кәсіпорнының сыбайлас жемқорлыққа қарсы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес және 2020 жылғы 30 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл агенттігінің (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметі) Төрағасы бекіткен квазимемлекеттік сектор субъектілерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс институтын ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар (бұдан әрі-*әдістемелік ұсынымдар*) негізінде әзірленді. Қамқоршылық кеңесінің комиссия мүшелерімен сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жүзеге асыру үшін және "Талдықорған гуманитарлық –техникалық колледжі" МКҚК сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын іске асыруда бірыңғай тәсілді қалыптастыру мақсатында құрылған.

2. Осы ережеде келесі ұғымдар мен мағыналар қолданылады:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс - тиісті ұйымның және оның қызметкерлерінің квазимемлекеттік сектор субъектісінің бөлімшелерінің біріне жүктелген Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету функциясы;
- 2) квазимемлекеттік сектор субъектілері - құрылтайшысы, қатысушысы немесе акционері мемлекет болып табылатын мемлекеттік кәсіпорындар, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер, акционерлік қоғамдар, оның ішінде ұлттық басқарушы холдингтер, ұлттық холдингтер, ұлттық компаниялар, сондай-ақ еншілес ұйымдар Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес олармен аффилиирленген басқа заңды тұлғалар.
- 3) мүдделер қақтығысы бұл - жауапты адамдардың лауазымдық міндеттерін атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы өздерінің қызметтік міндеттерін орындауы және (немесе) тиісінше орындамауы осы мақсаттарға сәйкес келмеуі мүмкін жағдайда туындайтын қайшылық.
- 4) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық - сыбайлас жемқорлық белгілері бар заңсыз кінәлі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік), ол үшін заңда

әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген;

5) сыбайлас жемқорлық тәуекелі - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға негіз болатын себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

6) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу - сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің профилактикалық іс-шаралар жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға себеп болатын жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі;

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл-лауазымды тұлғалардың, колледж қызметкерлерінің өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде колледжде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі;

8) сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықтың алдын алу-лауазымды тұлғалардың, колледж қызметкерлерінің өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықтың алдын алу, оның ішінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар мен алаяқтықты жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар мен алаяқтықты анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу, сондай-ақ олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі.

2 -тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтердің мақсаттары, міндеттері мен қағидаттары

1. Ұйым сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасына және ішкі құжаттарға (бұдан әрі - сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі) сәйкес анықтайды.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің негізгі мақсаты "Талдықорған гуманитарлық –техникалық колледжі" МКҚК (бұдан әрі - колледж) және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралардың іске асырылуына мониторинг жүргізу болып табылады.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің міндеттері:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша сыртқы реттеуші талаптардың және халықаралық озық тәжірибенің сақталуын қамтамасыз ету;

2) «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына (бұдан әрі - Заң) сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің негізгі қағидаттарын сақтауды қамтамасыз ету;

3) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау, бағалау және қайта бағалау;

4) Заңға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесін тиімді жүзеге асыру.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы сәйкестікті жүзеге асыру кезінде келесі принциптерді басшылыққа алған жөн:

1) кәсіпорын басшылығының сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенстің тиімділігіне қызығушылығы;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің міндеттерін орындау үшін қажетті өкілеттіктер мен ресурстардың жеткіліктілігі.

3) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың жүйелілігі;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі жұмысының ақпараттық ашықтығы;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жүзеге асырудың үздіксіздігі

6) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жетілдіру.

3-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс бойынша қызметтерді ұйымдастыру тәртібі

1. Квазимемлекеттік сектор субъектісінің құрылымдық бөлімшесіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс функцияларын жүктеу туралы шешімді кәсіпорынның басшысы немесе алқалық атқарушы органы (бар болса) қабылдайды. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі туралы тиісті акт квазимемлекеттік сектор субъектісінің ресми интернет-ресурсында орналастырылады және ұйымның барлық қызметкерлерінің назарына жеткізіледі.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жүзеге асыруға қатысатын квазимемлекеттік сектор субъектісі қызметкерлерінің саны ұйымның барлық бөлімшелерінде, соның ішінде еншілес мекемелерде, филиалдарда, өкілдіктерде және квазимемлекеттік сектор субъектісінің басқа да оқшауланған бөлімшелерінде Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің функциялары мен міндеттерін тиімді орындау үшін ұйымның штат санына және қажетті санына байланысты анықталады.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің алқалық органға (егер ол болса) немесе Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңдарының сақталуын бақылауға уәкілетті басқа тұлға алдындағы жауапкершілігін қамтамасыз етеді.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі қызметкерінің функционалдық міндеттері, құқықтары мен міндеттері оның лауазымдық нұсқаулығында немесе қызметкердің қызметтік құқықтары мен міндеттерін анықтайтын басқа құжаттарда айқындалады.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметіне келесі функциялар жүктелген:

1) кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша ішкі құжаттарды әзірлеу;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы стандарттар мен саясатты әзірлеу және жаңарту;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәселелер және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша түсіндіру шараларын жүргізу;

4) мүдделер қақтығысын анықтау, бақылау және шешу бойынша шаралар қабылдау;

5) заңнамаға сәйкес мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар санатына жататын кәсіпорын қызметкерлерінің, сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтауын бақылау;

6) корпоративті этикалық құндылықтарды дамыту;

7) кәсіпорын қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын сақтауын бақылау;

8) Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының 19.10.2016 жылғы №12 бұйрығына сәйкес «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік ережелерін бекіту туралы» азаматтық және кәсіпкерлік қоғамдастық институттарының өкілдерін тарта отырып сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу;

9) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері туралы ақпаратты көпшілікке жария етуді қамтамасыз ету;

10) сыбайлас жемқорлық фактілері және/немесе оларға қатысты өтініштер (*шағымдар*) негізінде қызметтік тексерулер жүргізу;

11) кәсіпорын қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендету жөніндегі жұмысты үйлестіру;

12) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға кәсіпорын қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне сыртқы талдау жүргізу кезінде көмек көрсету;

13) сыбайлас жемқорлыққа қатысты істер бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың, сот практикасының өзгеруіне мониторинг жүргізу және талдау;

14) кәсіпорын жасасқан азаматтық-құқықтық шарттарға, оның ішінде сатып алусату келісім-шарттарына, тараптардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, іскерлік этика мен адалдықты, адал бәсекелестік қағидаларын міндетті түрде орындауын көздейтін ережелерді енгізуді қамтамасыз ету;

6. Берілген міндеттерді іске асыру үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметін келесі құқықтар мен міндеттермен қамтамасыз етіу:

1) ұйымның ішкі құжаттарымен реттелген бекітілген ережелер шеңберінде кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінен, оның ішінде коммерциялық және қызметтік құпияны құрайтын ақпараттар мен материалдарды сұрауға және алуға;

2) олардың құзыретіне қатысты мәселелерді кәсіпорын басшысының немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы с комплаенс қызметі есеп беретін басқа тұлғаның (*органның*) қарауына жіберуге бастамашылық ету;

3) ықтимал сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар немесе Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы заңнамасын бұзушылықтар туралы келіп түскен хабарламаларға қызметтік тексерулер жүргізуге бастамашылық етеді;

4) өз құзыреті шегінде мемлекеттік бағдарламалардың, нормативтік құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге және оларды іске асыруға қатысуға;

5) өз құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кездесулер ұйымдастырады және өткізеді;

6) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің функцияларын жүзеге асыру кезеңінде белгілі болған кәсіпорын туралы ақпараттың құпиялылығын сақтауға;

7) сыбайлас жемқорлықтың болжамды немесе нақты фактілері, корпоративті этика кодексін және басқа да ішкі саясат пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл рәсімдерін бұзғаны жөнінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметіне жүгінген адамдардың қызметтік құпиясын қамтамасыз етеді;

8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы заңнаманы бұзудың болуына немесе ықтимал мүмкіндігіне байланысты кез келген жағдайлар туралы квазимемлекеттік сектор субъектісінің басшысын және/немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет есеп беретін өзге де адамды (органды) уақтылы хабардар етуге міндетті;

9) Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін басқа әрекеттерді жүзеге асырады.

7. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметке азаматтар тиісті квазимемлекеттік сектор субъектінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы бұзудың орын алған немесе ықтимал мүмкіндігі туралы ақпаратты хабарлай алатын, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралардың тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар енгізе алатын ақпарат арналарын (*мысалға, сенім телефоны немесе «қауырт желі»*) құру ұсынылады.

8. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің қызметкері мүдделер қақтығысына (*қаржылық, мүлдіктік, отбасылық немесе оқиғаға қатысты басқа да мүдделер*) әкелуі мүмкін оқиғаларға (*тексерулер, қызметтік тергеулер және т.б.*) қатыспауы керек.

9. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі жұмысқа қабылданған сәттен бастап, басқа лауазымға тағайындалғаннан кейін, сондай-ақ біліктілігін арттыру кезеңінде (*жылына кемінде бір рет*) кәсіпорын қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптарына жүйелі түрде оқытуды қамтамасыз етеді. Оқу формаларын, өткізу әдістемесін сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі дербес белгілейді (*дәрістер, семинарлар, тренингтер*).

10. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметтерінің мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл тәртібі қолданыстағы заңнамаға сәйкес кәсіпорынның ішкі құжаттарында белгіленеді.

11. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметтерін әдістемелік және ақпараттық қолдауды сыбайлас жемқорлыққа қарсы уәкілетті орган және оның аумақтық бөлімшелері жүзеге асырады.

12. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс - сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша қабылданған шаралар туралы есеп беру қызметі:

1) тоқсан сайын сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі есеп беретін адамға (органға), сондай-ақ кәсіпорын басшысына жібереді;

2) жыл сайынғы есепті кезеңнен кейінгі айдың 10-на дейін кәсіпорынның ресми интернет-ресурсында орналастырады.

13. Кәсіпорын өзінің серіктестерін, іскери серіктестерін, азаматтық қоғам институттарын үнемі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша жүргізіліп жатқан шаралар туралы хабардар етіп отыруы керек.

4. Қорытынды ережелер

Осы ереже, сондай-ақ оған енгізілетін өзгерістер мен толықтырулар "Талдықорған-гуманитарлық техникалық колледжі" МКҚК директорының бұйрығымен бекітіледі және бекітілген күнінен бастап күшіне енеді.
